

Sezona 2016/2017

Petak, 27. januar 2017. godine
Zadužbina Ilije M. Kolarca u 20 časova

Za zaljubljene

Dirigent: **Aleksandar Vedernikov**
Solisti: **Liz de la Sal**, klavir

Program:

Đ. Verdi: *Moć sudbine*, uvertira

Trajanje: oko 7 minuta

F. Šopen: Koncert za klavir i orkestar br. 2, op. 21, u ef-molu

Maestoso
Larghetto
Allegro vivace

Trajanje: oko 31 minut

S. Prokofjev: *Pepeljuga*, odlomci

Uvod
Ples sa šalom
Svađa
Vila-prosjakinja
Odlazak Pepeljuge na bal
Pepeljugin valcer
Ponoć
Princ i obučari
Pepeljuga i princ
Lagani valcer
Amoroso

Trajanje: oko 35 minuta

Koncertmajstor: **Tijana Milošević**

Đuzepe Verdi (1813–1901) je jedan od najznačajnijih italijanskih, ali i evropskih operских kompozitora 19. veka. Autor je velikog broja najpoznatijih muzičko-scenskih ostvarenja, kao što su opere *Nabuko*, *Rigoletto*, *Trubadur*, *Travijata*, *Don Karlos*, *Otelo* i mnoge druge.

Još jedna od njih, opera **Moć sudbine**, nastala je 1861. godine, a revidirana je u nekoliko navrata tokom šezdesetih godina 19. veka. Interesantno je da u njoj kompozitor primenjuje mozaičnu dramaturgiju, koja se odlikuje raznim promenama vremena i mesta radnje, što je česta odlika njegovih dela u tom periodu. Takođe, autor se u ovom ostvarenju referiše na razne starije autore, mahom njegove neposredne prethodnike. Tako se u operi nalaze melodije nalik Belinijevim, zatim komični elementi iz Rosinijevih opera, masovne scene poput Majerberovih, i tako dalje. U centru radnje je tradicionalni ljubavni zaplet italijanske opere: sredinom 18. veka, Don Alvaro, mladi plemić iz Južne Amerike, pola domorodačkog, pola španskog porekla, seli se u Sevilju i zaljubljuje u Dona Leonoru, ćerku Markiza od Kaltrave. On se protivi njihovoj ljubavi, jer želi da se njegova ćerka uda za plemića čistog porekla. Konflikt koji se dešava između Don Alvara i porodice Dona Leonore se završava tragično, a kraj je nagovešten već na samom početku uvertire, gde se javlja takozvani *motiv sudbine*, koji se sastoji od tri ponovljena tona es.

Kompozitor koji je gotovo ceo svoj opus posvetio klaviru je **Frederik Šopen** (1810–1849). Ovaj autor je komponovao jako veliki broj klavirskih minijatura i komada različitih žanrova, kao što su skerca, prelidi, nokturna, etide, balade, ali i stilizovane igre, poloneze, mazurke, valceri i drugi. Takođe, Šopen je autor tri sonate za klavir, klavirskog trija i sonate za klavir i violončelo, kao i devetnaest manje poznatih solo pesama objedinjenih u zbirku *Poljske pesme*. Šopenov lični stil odlikuje se romantičarski senzibilnom melodikom i često veoma smelim harmonskim rešenjima. Budući da klavir zauzima centralno mesto u njegovom opusu, Šopen se smatra jednim od autora koji su tokom prve polovine 19. veka značajno unapredili klavirsku izvođačku tehniku. Jedina dela u kojima Šopen koristi simfonijski orkestar su dva koncerta za klavir i orkestar. **Drugi koncert za klavir i orkestar** u ef-molu, op. 21, nastao je 1829. godine i označen je kao drugi, pošto je objavljen dve godine nakon Prvog koncerta za klavir i orkestar koji je nastao 1830. godine. Koncert u ef-molu koncipiran je kao tradicionalni trostavačni ciklus. U ovom virtuoznom koncertu, do izražaja dolazi upravo bravurozna, briljantna pijanistička tehnika, koja već generacijama impresionira kako slušaoce, tako i izvođače.

Jedan od najsvestranijih autora 20. veka, koji se kao kompozitor ostvario u svim postojećim žanrovima umetničke muzike (osim elektronske) jeste **Sergej Prokofjev** (1891–1953). Njegovi najraniji kontakti sa muzikom počeli su kada je sa četiri godine od majke dobio prve pouke iz klavira, a u narednim godinama nastale su i njegove prve kompozicije. Sa dvanaest godina, počeo je da uči kod Glazunova na Konzervatorijumu u Sankt Peterburgu, gde se upoznao i sa kasnim operским delima Nikolaja Rimskog-Korsakova. Usidren u tradiciji umetničke muzike Rusije, ali i Zapadne Evrope, Sergej Prokofjev je stvarao u okvirima neoklasicizma, ali je često posezao i za smelim, ekspresionističkim muzičkim jezikom. Balet **Pepeljuga** je komponovan između 1940. i 1944. godine, na libreto Nikolaja Volkova, a premijerno je izveden 1945. godine u Boljšoj

teatru. Reč je, naravno, o scenskoj adaptaciji poznate bajke, koju su Volkov i Prokofjev uobličili u celovečernji balet u tri čina. Na osnovu muzike za ovaj balet, nastale su tri klavirske, i tri orkestarske svite. Ovo delo se smatra jednim od najmelodičnijih dela Sergeja Prokofjeva i, ubrzo pošto je premijerno izvedeno u Moskvi, postalo je popularno i izvan Sovjetskog Saveza. Na programu se nalazi izbor numera iz integralne partiture baleta, kao i prve i treće svite za orkestar, koji je načinio Aleksandar Vedernikov.

Miloš Bralović*

*U sezoni 2016-17, Beogradska filharmonija pruža priliku odabranim mladim muzikolozima da pisanjem programskih komentara obogate svoju stručnu praksu.